

ПРИМЕНО:	26.08.2026		
Орг.Единица Njësia Org.	Број Numër	Прилог Shtojcë	Вредност Vlerë
08	5328/1	0	

ДО
ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 71 став 1 од Уставот на Република Северна Македонија и членовите 139, 144 и 175 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, Ви поднесуваме Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство, по скратена постапка.

ПРАТЕНИЦИ:

Устиня Пелева А.
 Бирана Кузманоска А.
 Емилија Анжов Еврава,
 Анастаска Петикова А.
 Зорана Бајковски А.
 Моника Трајанова А.
 Лидија Петикоска А.
 Даниела Христова А.
 Олга Лозановска А.
 Благомир Лосовска А.
 Вера С. Серсфимовска А.
 Валентина Маревска А.
 Трајуна Цирковска А.
 Каролина Павловска А.
 Таша Муровска А.
 Лијана Штевска А.
 Зорана Арсовска А.
 Весна Горичева А.
 Ели Тановска А.
 Јасмина Стојановска А.
 Миланка Василевска А.

Предлагач: Група пратеници

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ И
ЗАШТИТА ОД НАСИЛСТВО ВРЗ ЖЕНИТЕ И СЕМЕЈНОТО НАСИЛСТВО,
по скратена постапка

Скопје, август 2026 година

ВОВЕД

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Со Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 24/21 и 39/25) е уредено постапувањето на институциите со должно внимание да преземаат мерки за превенција и заштита од родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство, меѓусебната координација на институциите и организациите во вршењето на работите утврдени со овој закон, мерките и услугите за помош и заштита на жртвите и собирањето на податоци за родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство.

Согласно сознанијата од практичната примена на овој закон, се утврди потребата да се обезбеди поефективна заштита на жртвите од каков било облик на родово базирано насилство врз жени како и на жртвите на семејно насилство, брза реакција на надлежните институции, особено при преземање на мерки за спречување на непосредна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзино семејство.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Предложените измени и дополнувања на Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство имаат за цел за да обезбедат побрза и навремена реакција на надлежните институции за заштита на жртвите, при интервенција по пријава за насилство, проценка на ризикот и управување со ризикот, заради спречување на актуелно насилство и спречување насилството да се повтори.

Согласно сознанијата од практичната примена на овој закон, се оцени потребата да се воведе брза интервенција на институциите кои постапуваат, мерките и активностите да ги преземаат така што ќе ја стават безбедноста на жртвата на прво место, ќе реагираат итно во ситуација на непосредна или сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзиното семејство. Во однос на постапките за носење на одлуки за итни и привремени мерки за заштита на жртвите, треба да создадат услови за поефикасно постапување, со предвидување на куси рокови за постапување. На овој начин ќе се создадат основи насилството веднаш да престане, а на жртвата да и се обезбеди навремена помош, поддршка и заштита.

Законот чие донесување се предлага, се заснова на истите начела на кои е заснован и основниот текст на Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство.

Предлог Законот за изменување и дополнување на Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство ги предвидува следниве решенија:

1. Се предвидува полициските службеници да донесуваат усна наредба за изрекување на итни мерки за заштита, на самото место на интервенција.

2. Итни мерки кои ги издава полицискиот службеник на лицето кое е пријавено како сторител на насилство се:

- привремено отстранување од домот каде што престојува жртвата,
- забрана за приближување до жртвата или членовите на нејзиното семејство, и
- забрана лицето да контактира со жртвата или членовите на нејзиното семејство.

3. Полициските службеници, во рок од шест часа изготвуваат писмена наредба за итна мерка на заштита и ја доставува до лицето пријавено дека врши насилство.

4. Министерството за внатрешни работи, ја доставува писмената наредба со предлог за продолжување на изречената итна мерка за заштита, заедно со полицискиот извештај и проценката на ризик до надлежниот суд за продолжување на итната мерка.

5. Судот, во рок од 10 часа од приемот на писмената наредба и предлогот за продолжување на изречената итна мерка за заштита на Министерството за внатрешни работи, без да одржи рочиште одлучува со решение за продолжување или запирање на итната мерка. Кога полицискиот службеник нема да го затекне лицето кое е пријавено како сторител на насилство на местото на интервенција, Министерството за внатрешни работи во рок од шест часа од интервенцијата до надлежниот суд доставува предлог за изрекување итна мерка за заштита, заедно со полицискиот извештај и проценката на ризик. Итната мерка за заштита судот може да ја продолжи во траење до 30 дена сметано од издавањето на усната наредба, односно да изрече итна мерка за заштита во траење од 30 дена.

6. Кога полицискиот службеник нема да го затекне лицето кое е пријавено како сторител на насилство на местото на интервенција, Министерството за внатрешни работи во рок од шест часа од интервенцијата до надлежниот суд доставува предлог за изрекување итна мерка за заштита, заедно со полицискиот извештај и проценката на ризик. Итната мерка за заштита судот може да ја изрече во траење до 30 дена.

7. Се зајакнува помошта и поддршката на деца жртви на семејно насилство, кога е директна жртва или е присутно на насилни односи во семејството. Надлежните институции се должни при преземањето на мерките и активностите од овој и друг закон, на дете жртва на семејно насилство и на девојчиња жртви на сите облици на родово-базирано насилство да им обезбедат засилена помош и поддршка.

8. Предвидена е нова привремена мерка на заштита која судот ја изрекува на сторителот на насилство и тоа привремено ограничување на контактите и комуникацијата со детето.

9. Дел од одредбите произлегуваат од сознанијата од практичната примена на законот.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Предлогот на закон за изменување и дополнување на Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство не предизвикува финансиски импликации врз Буџетот на Република Северна Македонија.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИН НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

За спроведување на предложениот закон не се потребни дополнителни финансиски средства од Буџетот на Република Северна Македонија.

V. СКРАТЕНА ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Согласно член 175 алинеја 1 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, имајќи во предвид дека не се работи за сложен и обемен закон, се предлага Собранието да расправа по Предлогот на закон по скратена постапка.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ И ЗАШТИТА ОД НАСИЛСТВО ВРЗ ЖЕНИТЕ И СЕМЕЈНОТО НАСИЛСТВО

Член 1

Во Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 24/21 и 39/25), во член 3 во точката 9) по зборот „член“ запирката и зборовите: „на територијата на Република Северна Македонија“ се бришат.

По точката 25) се додава нова точка 26) која гласи:

„26) „Непосредна опасност“ е секоја ситуација на семејно насилство и насилство врз жени во која од однесувањето на лицето пријавено како сторител на насилство и од други околности произлегува дека тој е подготвен во времето кое непосредно претстои да стори или да повтори дејствија од кои е неизбежно или е веројатно дека ќе настапи штетна последица или дека таа ќе се повтори.“.

Член 2

Во член 16 точката 11) се менува и гласи:

„дава мислење на програмите за почетна и континуирана едукација за родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство што ги спроведуваат субјектите од членовите 17, 18, 19, 20, и 23 од овој закон и дава мислење за програмите за почетна и континуирана едукација на стручните лица што обезбедуваат специјализирани услуги на жени жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејно насилство, по барање на Министерството социјална политика, демографија и млади;“.

Член 3

Во член 17 во став (1) точката 2) се менува и гласи:

„подготвува програма за спроведување на почетна и континуирана едукација за стручните лица во центарот за социјална работа преку Заводот за социјални дејности и ја доставува на мислење до Националното координативно тело;“.

Точката 4) се менува и гласи:

„ги доставува програмите за почетна и континуирана едукација за родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство, добиени од субјектите од членовите 18, 19 и 20 од овој закон до Националното координативно тело за мислење;“.

Точката 5) се менува и гласи:

„ја доставува програма за почетна и континуирана едукација за родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство, добиена од субјектот од членот 23 од овој закон до Националното координативно тело за мислење;“.

Во точката 6) зборовите: „обучени лица“ се заменуваат со зборот „обучувачи“.

Ставот (2) се менува и гласи:

„Структурата на програмите за почетна и континуирана едукација за родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство што ги спроведуваат субјектите од членовите 17, 18, 19 и 20 од овој закон, начинот на спроведување на обуката, начинот на давање мислење на програмите, образецот на пријавата за добивање мислење на програмите за почетна и за континуирана едукација и образец на листата за проверка на исполнетост на критериумите на програмата ги пропишува министерот за социјална политика, демографија и млади, во согласност со министерот за внатрешни работи, министерот за здравство и министерот за правда.“.

Член 4

Во член 18 во точката 2), зборовите: „за добивање согласност“ се бришат.

Член 5

Во член 19 во точката 6), зборовите: „за добивање согласност“ се бришат.

Член 6

Во член 20 во точката 4), зборовите: „за добивање согласност“ се бришат.

Член 7

Во член 36 точката 2) се брише.
Точката 3) станува точка 2).

Член 8

По членот 36 се додава нов поднаслов и нов член 36-а кои гласат:

„Министерство за економија и труд

Член 36-а

Министерството за економија и труд обезбедува ефективни мерки за вклучување на жените жртви на родово - базирано насилство и жртвите на семејното насилство во активни мерки за вработување, како и нивно вработување.“.

Член 9

Во член 40 по ставот (1) се додава нов став (2) кој гласи:

„(2) Сознанието за непосредна или сериозна опасност по животот и физичкиот или психичкиот интегритет на жртвата и членовите на нејзиното семејство при сторено насилство, жртвата и секој граѓанин може да го пријави со повикување на телефонскиот број 112, согласно со Законот за електронски комуникации и Законот за управување со кризи.“.

Ставот (2) станува став (3).

Член 10

Во главата „VII. МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА НА ЖРТВИТЕ“, се додава нов поднаслов и нов член 43-а кои гласат:

„Помош и поддршка на деца жртви на семејно насилство и родово – базирано насилство

Член 43-а

(1) Дете е жртва кога трпи семејно насилство, или кога е присутно на насилни односи помеѓу членовите на неговото семејство или кога е изложено на долгорочни искуства и последици од таквото насилство или живее во средина во која има насилни односи.

(2) Детето од ставот (1) на овој член, како и девојчињата жртви на сите облици на родово-базирано насилство уживаат засилена помош и поддршка од надлежните субјекти при преземање на мерки и активности, согласно со овој и друг закон.“.

Член 11

Во член 47 во ставот (1) точката на крајот на реченицата се заменува со запирка и се додаваат зборовите: „без оглед дали се води постапка за изрекување на привремени мерки за заштита од овој закон.“.

Член 12

Во член 49 во став (1) зборовите: „непосредна и“ се заменуваат со зборовите: „непосредна или.“.

Во став (2) по зборовите: „ризикот за“ се додаваат зборовите: „непосредна или.“.

Ставот (4) се менува и гласи:

„Полицискиот службеник при постапување од ставот (1) на овој член, привремено го одзема оружјето од сторителот на насилството и ако поседува дозвола за оружје, поведува постапка за одземање на дозволата за оружје согласно со закон.“.

Ставот (6) се менува и гласи:

„Во случај на непосредна или сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзиното семејство полицискиот службеник е должен веднаш, а најдоцна во рок од 12 часа од интервенцијата на настанот да го извести надлежниот јавен обвинител за преземените мерки и да му го достави полицискиот извештај и извршената проценка на ризик.“.

Ставот (7) се менува и гласи:

„Полицискиот службеник до надлежниот суд доставува писмена наредба со предлог за продолжување на изречената итна мерка согласно член 57–а од овој закон, односно предлог за изрекување на итна мерка согласно член 57– б од овој закон, заедно со полициски извештај и проценка на ризик.“.

Ставот (8) се менува и гласи:

„Полицискиот службеник е должен да го извести надлежниот центар за социјална работа за изречените итни мерки за заштита на жртвата согласно членот 57-а од овој закон.“.

Ставот (9) се брише.

Член 13

Членот 50 се менува и гласи:

„(1) Надлежните институции од членовите 45 и 49 од овој закон, при вршењето на работите од својата надлежност се должни да прават проценка на ризик од непосредна или сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзино семејство, проценка на ризик од повторување на насилството со цел управување со ризикот и обезбедување мерки за координирана помош и заштита на жртвата.“.

(2) Полицискиот службеник проценката на ризик од ставот (1) на овој член ја прави итно, веднаш при интервенцијата, а се изготвува најдоцна во рок од 12 часа од пријавувањето.

(3) Стручните работници во центар за социјална работа, проценката на ризик од сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзино семејство и проценка на ризик од повторување на насилството од став (1) на овој член ја прават итно, а најдоцна во рок од 12 часа од пријавувањето.

(4) Околности кои се земаат во предвид при изработка на проценката на ризик од ставовите (2) и (3) на овој член се: обличите на насилството, историјата на насилничко однесување, интензитет и динамика на насилството, лични ставови, вредности, состојби и однесување на сторителот и други околности, специфични за секој поединечен случај.

(5) Во текот на целата постапка, проценката на ризик се прави сеопфатно, континуирано и во соработка и со активно учество на жртвата според нејзините потреби.

(6) Начинот на спроведување на проценка на ризик од сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзино семејство на жртвата и на ризикот од повторување на насилството, соодветното управување со ризикот спроведување и следење на мерките за заштитана жените жртви на родово -базирано

насилство и жртвите на семејно насилство, преземени од центарот за социјална работа и потребните обрасци ги пропишува министерот за социјална политика, демографија и млади.

(7) Начинот на спроведување на проценка на ризик од непосредна или сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членовите на нејзиното семејство и на ризикот од повторување на насилството, соодветното управување со ризикот, образецот на полицискиот извештај и наредбата за итна мерка за заштита, ги пропишува министерот за внатрешни работи.“.

Член 14

Членот 57 се менува и гласи:

„(1) Заради отстранување на непосредна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзиното семејство, на лицето кое е пријавено како сторител на насилство врз жени и семејно насилство му се изрекува итна мерка за заштита и тоа:

- 1) привремено отстранување од домот каде што престојува жртвата,
- 2) забрана за приближување до жртвата или членовите на нејзиното семејство, или
- 3) забрана да контактира со жртвата или членовите на нејзиното семејство.

(2) На лицето кое е пријавно како сторител на насилството, му се изрекува една или повеќе итни мерки за заштита од ставот (1) на овој член, без согласност на жртвата и без оглед дали е поднесена или ќе се поднесе кривична пријава против лицето.

(3) Итна мерка за заштита изрекува:

- полициски службеник со усна наредба, врз основа на проценка на ризик од членот 49 став (2) од овој закон, кога лицето е затекнато на местото на интервенција на полицијата, за што се издава писмена наредба и се доставува предлог до судот за продолжување на изречената мерка и

- надлежен суд, врз основа на предлог на Министерството за внатрешни работи за изрекување на итна мерка за заштита, кога лицето не е затекнато на местото на интервенција на полицијата.

(4) Со итната мерка од ставот (1) точка 2) на овој член, се забранува приближување до жртвата или членовите на нејзиното семејство на растојание помало од 100 метри до местото каде што жртвата живее, работи, се образува, е под заштита или се движи секојдневно.

(5) Со итната мерка од ставот (1) точка 3) на овој член се забранува секаков вид на комуникација, вклучувајќи и комуникација преку посебни средства за комуникација на лицето кое е пријавено како сторител на насилство со жртвата или членовите на нејзиното семејство, за што полициските службеници посебно ќе го предупредат лицето.

(6) Ако со итната мерка за заштита се опфаќа и дете, веднаш за итната мерка се известува и воспитно-образовната установа. “.

Член 15

По член 57 се додаваат два нови членови 57-а и 57-б кои гласат:

„Член 57-а

(1) Кога лицето кое е пријавено како сторител на насилството е затекнато на местото на интервенција, полицискиот службеник врз основа на проценката на ризик за непосредна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзиното семејство од член 49 став (2) од овој закон, на тоа лице веднаш му изрекува итна мерка за заштита од членот 57 став (1) од овој закон, со издавање на усна наредба во траење од 48 часа, сметано од часот на издавањето на усната наредба. Во рок од шест часа, за изречената итна мерка со усна наредба, полицискиот службеник на лицето му

доставува писмена наредба. При изрекувањето на итната мерка со усна наредба, полицискиот службеник ќе побара од лицето да ја даде адресата на која може да му се достави писмена наредба, односно одлука на судот.

(2) Лицето, на кое му е изречена итна мерка на заштита од член 57 став (1) точка 1) од овој закон со усна наредба од став (1) на овој член е должно веднаш да го напушти домот и на полицискиот службеник да му ги предаде клучевите или другите средства за заклучување на домот во кој престојува со жртвата. Доколку лицето не постапи по издадената усна наредба, полицискиот службеник веднаш ќе го отстрани лицето од домот каде што престојува жртвата.

(3) Доколку полицискиот службеник не може да го пронајде лицето на адресата од ставот (1) на овој член или лицето одбие да ја даде адресата или одбие да ја прими писмената наредба, полицискиот службеник за тоа составува службена белешка, со што се смета дека писмената наредба е уредно доставена на лицето, за што лицето ќе биде посебно известно при издавањето на усната наредба.

(4) За издадената усна наредба од ставот (1) на овој член, полицискиот службеник:

- веднаш го известува надлежниот центар за социјални работи и судот, и
- писмено ќе ја извести жртвата, во рок од осум часа од часот на издавање на усната наредба.

(5) Министерството за внатрешни работи во рок од 12 часа од доставување на писмената наредба на лицето кое е пријавено како сторител на насилството, писмено го известува надлежниот јавен обвинител и му ја доставува писмената наредба заедно со полицискиот извештај и проценка на ризик од членот 49 ставовите (1) и (2) од овој закон.

(6) Министерството за внатрешни работи во рок од осум часа од доставување на писмената наредба на лицето кое е пријавено како сторител на насилството, до надлежниот суд ја доставува писмената наредба со предлог за продолжување на изречената итна мерка за заштита, заедно со полицискиот извештај и проценката на ризик од член 49 ставовите (1) и (2) од овој закон.

Член 57-б

(1) Кога полицискиот службеник нема да го затекне лицето кое е пријавено како сторител на насилството на местото на интервенција, Министерството за внатрешни работи во рок од шест часа од интервенцијата, врз основа на проценката на ризик од членот 49 став (2) од овој закон, до надлежниот суд доставува предлог за изрекување итна мерка за заштита, заедно со полицискиот извештај и изготвената проценка на ризик.

(2) Полицискиот службеник е должен да го отстрани сторителот од домот во рок од два часа, сметано од моментот кога му е врачена одлуката на судот за изречената итна мерка за заштита од членот 57 став (1) точка 1) од овој закон, во случај кога тој не сака доброволно да го напушти домот.“.

Член 16

Во член 58 во ставот (1) воведната реченица се менува и гласи:

„Заради запирање на насилството, отстранување на последиците од извршеното насилство и преземање на ефикасни мерки кон сторителот, заради елиминирање на причините за повторно вршење на насилството, на сторителот на родово-базирано насилство врз жени или семејно насилство судот може да му ги изрече следниве привремени мерки за заштита:“.

По точката 10) се додава нова точка 11) која гласи:

„11) привремено ограничување на контакти и комуникација со дете;“.

Точката 11) станува точка 12).

Ставот (2) се менува и гласи:

„Кон дете сторител на семејно насилство не се применуваат привремените мерки за заштита од овој закон, а се применуваат одредбите од Законот за правда на децата.“.

Член 17

Во член 59 ставот (1) се брише.

Ставовите (2) и (3) стануваат ставови (1) и (2)

Во ставот (4) кој станува став (3) зборот „малолетно“ се брише.

Ставот (5) станува став (4).

Ставот (6) се брише.

Член 18

Во член 62 во ставот (2) зборовите: „по истекот на“ се заменуваат со зборот „во“.

Член 19

Во поднасловот пред членот 64 по зборот „на“ се додаваат зборовите „итни и“.

Во членот 64 по зборовите: „одлучува за“ се додаваат зборовите: „итни и“.

Член 20

Во член 65 во ставот (1) по зборовите: „изрекување на“ се додаваат зборовите: „итните и“.

Ставот (2) се менува и гласи:

„Во постапките за изрекување на привремени мерки за заштита од член 58 од овој закон, јавноста е исклучена на рочиштето.“.

Член 21

Членот 66 се менува и гласи:

„(1) Судот во рок од 10 часа од приемот на писмената наредба со предлогот за продолжување на изречената итна мерка за заштита на Министерството за внатрешни работи од член 57-а став (6) од овој закон, без да одржи рочиште ќе одлучи со решение за продолжување или запирање на итната мерка. Итната мерка за заштита судот може да ја продолжи во траење до 30 дена сметано од денот на издавањето на усната наредба.

(2) Судот во рок од шест часа од приемот на предлогот за изрекување итна мерка за заштита на Министерството за внатрешни работи од членот 57-б став (1) од овој закон без да одржи рочиште ќе одлучи со решение за изрекување на итна мерка за заштита. Итната мерка за заштита судот може да ја изрече во траење до 30 дена.

(3) Судот по предлогот на жртвата или центарот за социјална работа за изрекување на привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон ќе постапи веднаш, а најдоцна во рок од седум дена од денот на приемот на барањето ќе донесе одлука.

„(4) Судот постапува веднаш, а најдоцна во рок од седум дена, без да одржи рочиште, ќе одлучи за изрекување на привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон, кога постои основано сомнение за сериозна опасност по животот и здравјето на жртвата или на член од семејството, врз основа на стручен наод и мислење на центарот за социјална работа.“

(5) Во постапките за изрекување на привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон по пријава на родител за сторено насилство врз дете од другиот родител, судот може да одлучи по прибавен наод и мислење на стручен тим од центар за социјална работа, изготвен во постапка од член 47 од овој закон.“.

Член 22

Членот 67 се менува и гласи:

„(1) Кога судот одлучува за привремена мерка за заштита, рочиште по правило се одржува без присуство на жртвата, освен кога жртвата е подносител на предлогот. На рочиштето присуствуваат противникот (сторителот на родово - базирано насилство врз жена или семејно насилство) и претставник од центарот за социјална работа, кога е подносител на предлогот за изрекување на привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон.

(2) Кога жртва е дете и/или лице со ограничена или одземена деловна способност, на рочиштето се застапува од родителот кој не е противник во постапката или старателот.

(3) Поканата за одржување на рочиште судот му ја доставува на противникот во рок од два дена од денот на приемот на предлогот.

(4) По оценка на судот може да бидат повикани и други лица на рочиштето.“.

Член 23

Во член 68 зборовите: „жената жртва на родово - базирано насилство и жртвата на семејно насилство“ се заменуваат со зборот „жртвата“.

Член 24

Членот 69 се брише.

Член 25

Членот 70 се менува и гласи:

„ (1) Одлуката за итна мерка за заштита од член 66 став (1) од овој закон и одлуката за изрекување на итна мерка на заштита од член 66 став (2) од овој закон, судот во рок од шест часа од донесување на одлуката ја доставува до надлежната полициска станица, која веднаш а најдоцна во рок од шест часа по приемот на одлуката, ја доставува на сторителот на адресата која лицето ја дало на полицискиот службеник при издавањето на усната наредба, односно на адресата наведена во предлогот за изрекување на итна мерка за заштита.

(2) Во случај кога доставата не може да се изврши во рокот од ставот (1) на овој член, судот по добиеното известување од Министерството за внатрешни работи, одлуката ја објавува на огласна табла на судот, со што се смета дека доставата е уредна.

(3) Против одлуките од став (1) на овој член може да се поднесе жалба во рок од три дена од приемот на решението на судот. Надлежниот суд одлучува по жалбата во рок од три дена од приемот на жалбата.

(4) Жалба може да поднесе лицето пријавено како сторител на насилство, жртвата и Министерството за внатрешни работи.

(5) Жалбата против одлуката од ставот (3) на овој член не го одлага неговото извршување.“.

Член 26

Во член 71 ставот (1) се менува и гласи:

„Примерок од одлуката за итна мерка од членот 57 од овој закон, судот ја доставува до јавниот обвинител и центарот за социјална работа.“.

Член 27

Во член 72 ставот (1) се менува и гласи:

„Жалбата против одлука на основниот суд за изречена привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон може да се изјави во рок од три дена од денот на приемот на одлуката.“.

Член 28

Во член 73 ставот (1) се менува и гласи:

„Министерството за внатрешни работи ја извршува изречената итна мерка за заштита од членот 57 став (1) од овој закон и привремените мерки на заштита од членот 58 став (1) точки 1), 2), 3), 4), 5) и 11) од овој закон, Министерството за здравство ја извршува изречената привремена мерка за заштита од членот 58 став (1) точка 9) од овој закон, советувашиште за сторители на семејно насилство ја извршува изречената привремена мерка за заштита од членот 58 став (1) точка 8) од овој закон, а извршувањето на изречените привремени мерки за заштита од членот 58 став (1) точките 6), 7), 10) и 12) од овој закон се спроведува согласно со закон.“.

По ставот (2) се додава нов став (3) кој гласи:

„(3) Итната мерка од член 57 став (1) и привремената мерка од член 58 став (1) точките 3) и 4) од овој закон, со одлука на судот може да се определи да се спроведува со користење на посебни електронски уреди (алки).“.

Член 29

Во член 74 во ставот (1) зборовите: „отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот“ се бришат, а по зборовите „членот 57“ се додаваат зборовите: „ став (1).“.

Во став (3) зборовите: „членот 55“ се заменуваат со зборовите „член 58“.

Член 30

Во член 76 во ставот (1) зборовите: „отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот“ се бришат.

Член 31

Членот 78 се менува и гласи:

„(1) Во случај на непочитување или прекршување на итната мерка од членот 57 од овој закон од страна на сторителот, надлежниот полициски службеник веднаш презема мерки согласно закон и го известува надлежниот јавен обвинител и центарот за социјални работи.

(2) Центарот за социјална работа е должен веднаш да го извести јавниот обвинител и судот за непочитување или прекршување на изречената привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон.“.

Член 32

Членот 79 се брише.

Член 33

Во член 80 ставот (3) се брише.

Член 34

По членот 81 се додава нов поднаслов и нов член 81-а кои гласат:

„Надоместок на трошоци за непочитување на мерките

Член 81-а

(1) Трошоците што настанале поради непочитување на итните мерки за заштита од член 57 став (1) од овој закон, како и поради непочитување на привремените мерки за заштита од член 58 став (1) точките 1), 2), 3), 4), 5) и 11) од овој закон, ги сноси сторителот на насилството.

(2) Под трошоци од ставот (1) на овој член се подразбираат реално настанати материјални и оперативни трошоци што ги направило Министерството за внатрешни работи при преземањето на дејствијата за спроведување на мерките, и тоа:

1) трошоци за полициска асистенција, за техничко обезбедување и интервенции поврзани со спроведувањето на мерките, и

2) трошоци за отстранување на сторителот од домот каде што престојува жртвата;

(3) Министерството за внатрешни работи, врз основа на документацијата изготвена за настанатите трошоци од ставот (2) на овој член, донесува решение со кое го задолжува сторителот на насилството да ги надомести трошоците.

(4) Против решението од ставот (3) на овој член може да се изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од 15 дена од денот на доставувањето на решението.

(5) Жалбата против решението од ставот (3) на овој член не го одлага неговото извршување.

(6) Министерот за внатрешни работи донесува подзаконски пропис за наплата на трошоците настани поради непочитување на итните и привремените мерки за заштита, чија вредност се определува по работни часови, број на ангажирани работници, гориво и други материјални и реални трошоци во зависност од видот на работата што се врши.“.

Член 35

Член 100 се менува и гласи:

„(1) Надзор над спроведување на одредбите од членовите 40 став (3), 41, 45, 46, 47, 48, 50 ставови (1), (3), (4) и (5), 55 ставови (2) и (4), 59 ставови (2) и (4), 60, 75, 76 став (2), 78 став (2) од овој закон и подзаконските акти донесени врз основа на членовите 17 став (2) и (3), 28 став (6), 50 став (6), 74 став (3), 81 и 99 став (4) од овој закон врши Министерството за социјална политика, демографија и млади.

(2) Надзор над спроведување на одредбите од членовите 40 став (3), 41, 44, 49, 50 ставовите (1), (2), (4), (5) и (7), 57, 57-а, 57-б, 58 став (1) точките 1), 2), 3), 4), 5) и 11), 73 став (1) и (3), 78 став (1) и 81-а од овој закон и подзаконските акти донесени врз основа на членовите 50 став (7), 74 став (1) и 81-а став (6) од овој закон врши Министерството за внатрешни работи.

(3) Надзор над спроведување на одредбите од членовите 40 став (3), 41, 51 и 58 став (1) од овој закон и подзаконските акти донесени врз основа на членовите 74 став (2), 94 став (3) и 95 став (3) од овој закон врши Министерството за здравство.

(4) Надзор над спроведување на одредбите од членовите 41 и 54 од овој закон врши Државниот просветен инспекторат.“.

Член 36

Во член 101 ставот (1) се менува и гласи:

„Глоба во износ од 800 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на правното лице што нема да постапи согласно со членовите 41, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 54, 55 ставови (2) и (4), 57, 57-а, 57-б, 59 ставови (2), и (4), 73 став (1), 75, 78 и 80 од овој закон.“.

Член 37

Постапките започнати пред денот на започнувањето на примената на овој закон ќе се довршат според одредбите на Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.24/21 и 39/25), кои важеле до денот на започнувањето на примената на овој закон.

Член 38

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 39

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Северна Македонија да утврди пречистен текст на Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство.

Член 40

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а одредбите од членовите 1, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 21, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 34, 35 и 36 од овој закон ќе започнат да се применуваат по шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ И ЗАШТИТА ОД НАСИЛСТВО ВРЗ ЖЕНИТЕ И СЕМЕЈНОТО НАСИЛСТВО

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ:

Со членот 1 од Предлог на Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство, се дефинира дека жртва е секое лице кое е изложено на насилство, без оглед каде насилството е сторено. Во оваа насока, се брише дека насилството треба да е сторено на територија на Република Северна Македонија, така што ќе се овозможи на секоја жртва која се наоѓа на територија на нашата држава да и се обезбеди помош, поддршка и заштита, без оглед каде насилството е сторено. Исто така се дефинира поимот „непосредна опасност“, при ситуации на семејно насилство и насилство врз жени во кои полициските службеници треба брзо да интервенираат и преземат полициски овластувања за спречување на насилството.

Со членот 2 се прошируваат надлежностите на Националното координативно тело да дава мислење на програмите за почетна и континуирана едукација на стручните лица за родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство, а кои ги спроведуваат Министерството за социјална политика, демографија и млади преку Заводот за социјални дејности, Министерството за внатрешни работи, Министерството за здравство, Министерството за правда и Академијата на судии и јавни обвинители.

Со членовите 3 се уредува дека Министерството за социјална политика, демографија и млади ги доставува програмата на почетна и континуирана едукација за родово базирано насилство врз жените и семејното насилство што ги спроведуваат ова Министерство преку Заводот за социјални дејности, Министерството за внатрешни работи, Министерството за здравство, Министерството за правда и Академијата на судии и јавни обвинители до Националното координативно тело за мислење. Се дава основа министерот за социјална политика, демографија и млади во согласност со министерот за внатрешни работи, министерот за здравство и министерот за правда да донесе правилник со кој поблиску ќе ја уреди структурата на програмите за почетна и континуирана едукација за родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство,.

Со членовите 4, 5 и 6 престанува обврската на Министерството за внатрешни работи, Министерството за здравство и Министерството за правда да ги доставуваат програмата на почетна и континуирана едукација за родово базирано насилство врз жените и семејното насилство до Министерството за социјална политика, демографија и млади за согласност.

Со членот 7 престанува обврската на Министерството за социјална политика, демографија и млади да презема мерки за вклучување на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејното насилство во активни мерки за вработување како и нивно вработување, која обврска е предвидена за Министерството за економија и труд во членот 8 со додавање на нов член 36 – а.

Со членот 9 се дава можност жртвата и секој граѓанин да може да пријави до полициска станица случување на насилство кога постои непосредна или сериозна опасност по животот и физичкиот или психичкиот интегритет на жртвата и членовите на нејзиното семејство на телефонскиот број 112, согласно со Законот за електронски комуникации и Законот за управување со кризи.

Со членот 10 во главата VII. МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА НА ЖРТВИТЕ, се додава нова одредба 43-а со која се потенцира помошта и поддршка на деца жртви на семејно насилство.

Со член 11 се потенцира дека центарот за социјална работа, кога како жртва се јавува дете или лице кое не е во состојба да се грижи за себе или лице на кое му е ограничена или одземена деловната способност, презема мерките на заштита од овој закон, Законот за семејството кои се однесуваат на уредување на односите на родителите и децата, надзор над вршењето на родителското право и старателството, Законот за правда на децата, без оглед дали се води постапка за изрекување на привремени мерки за заштита од овој закон.

Со член 12 се прецизираат работите кои ги врши министерството за внатрешни работи при преземање на мерки за заштита на жртвата. Како нови надлежности е утврдено дека полицискиот службеник согласно членот 57–а од овој закон до судот ја доставува наредбата за издадена итна мерка и предлог за продолжување на итната мерка, заедно со полициски извештај и проценка на ризик и го известува надлежниот центар за социјална работа за издадените итни мерки за заштита на жртвата.

Со членот 13 се менува постојниот член 50 од законот, така што полициските службеници, се должни да прават проценка на ризик од непосредна или сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзино семејство, проценка на ризик од повторување на насилството со цел управување со ризикот и обезбедување мерки за координирана помош и заштита на жртвата, итно и веднаш при интервенцијата, а најдоцна во рок од 12 часа од пријавувањето. Стручните работници во центар за социјална работа, се должни да прават проценка на ризик од сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзино семејство, проценка на ризик од повторување на насилството со цел управување со ризикот и обезбедување мерки за координирана помош и заштита на жртвата, итно, а најдоцна во рок од 12 часа од пријавувањето.

Со член 14 се менува постојниот член 57 и како итни мерки за заштита се предвидуваат:

- привремено отстранување на лицето кое е пријавено како сторител на насилство од домот каде што престојува жртвата,

- забрана за приближување до жртвата или членовите на нејзиното семејство

- забрана на лицето кое е пријавено како сторител на насилство да контактира со жртвата или членовите на нејзиното семејство.

Итните мерки за заштита се издаваат со усна наредба на полициски службеник по направена проценка на ризик и со писмена наредба издадена од Министерството за внатрешни работи, како и со одлука на надлежен суд, врз

основа на предлог на Министерството за внатрешни работи за продолжување или издавање на итната мерка за заштита .

Со членот 15 се додаваат два нови члена 57-а и 57-б. Со новата одредба 57-а се уредува издавањето на усна наредба за итна мерка за заштита, која може да трае до 48 часа од часот на издавање на усната наредба. Лицето кое е пријавено дека врши насилство, а на кое му е издадена усна наредба е должно веднаш да го напушти домот и на полицискиот службеник да му ги предаде клучевите или другите средства за заклучување на домот во кој престојува со жртвата. Предвидено е дека доколку лицето не постапи по издадената усна наредба, полицискиот службеник веднаш ќе го отстрани лицето од домот каде што престојува жртвата. Полицискиот службеник изготвува писмена наредба за итна мерка за заштита и му ја доставува на лицето кое е пријавено како сторител на насилство, во рок од шест часа од издавањето на усната наредба. Министерството за внатрешни работи во рок од осум часа од доставување на писмената наредба на лицето кое е пријавено како сторител на насилство, до судот ја доставува писмената наредба со предлог за продолжување на изречената итна мерка за заштита, заедно со полицискиот извештај и проценката на ризик. Со новата одредба 57-б се уредува постапувањето на полицискиот службеник кога нема да го затекне лицето кое е пријавено како сторител на насилството на местото на интервенција. Во тој случај, Министерството за внатрешни работи во рок од шест часа од интервенцијата до надлежниот суд доставува предлог за изрекување итна мерка за заштита, заедно со полицискиот извештај и проценката на ризик. Итната мерка за заштита судот може да ја изрече во траење до 30 дена.

Со членовите 16, 17, 18, 19 и 20 се врши термилошко усогласување на одредбите.

Со членот 21 се менува постојната одредба од членот 66. Имено, се уредува постапувањето на судот суд по приемот на писмената наредба и предлогот за продолжување на изречената итна мерка за заштита на Министерството за внатрешни работи, така што без да одржи рочиште одлучува со решение за продолжување или запирање на итната мерка. Итната мерка за заштита судот може да ја продолжи во траење до 30 дена сметано од издавањето на -усната наредба. Судот, одлучува за изрекување на итна мерка на заштита по предлог на Министерството за внатрешни работи, кога сторителот не е затекнат на местото на интервенцијата. Воедно се уредува и постапувањето на судот по предлог за изрекување на привремена мерка на заштита, по предлогот на жртвата или центарот за социјална работа. Се дава можност судот веднаш а најдоцна во рок од седум дена без да одржи рочиште да одлучи за изрекување на привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон, кога постои основано сомнение за сериозна опасност по животот и здравјето на жртвата или на член од семејството, врз основа на стручен наод и мислење на центарот за социјална работа. За изрекување на привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон по пријава на родител за сторено насилство врз дете од другиот родител, судот може да одлучи само ако прибави наод и мислење на стручен тим од центар за социјална работа.

Со член 22 се уредува одредбата за одржување на рочиштето по предлогот за изрекување на привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон, како и присуството на странките во постапката.

Со член 23 се врши термилошко подобрување на членот 68 од законот.

Со членот 24 се брише членот 69 од законот.

Со член 25 се уредува начинот на доставување на одлуката на судот по предлогот за продолжување на итната мерка за заштита, односно изрекување на итна мерка за заштита, до сторителот.

Со член 26 се определува обврска за судот примерокот од одлуката за итна мерка да ја достави до јавниот обвинител и центарот за социјална работа.

Со член 27 се определува дека жалбата против одлука на основниот суд за изречена привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон може да се изјави во рок од три дена од денот на приемот на одлуката.

Во членот 28 се предвидува дека итната мерка од член 57 и привремената мерка од член 58 точките 3) и 4) од овој закон, со одлука на судот може да се определи да се спроведува со користење на посебни електронски уреди (алки).

Со членовите 29 и 30 се врши термилошко усогласување на итната мерка привремено отстранување на лицето кое е пријавено како сторител на насилство од домот каде што престојува жртвата.

Со член 31 се допрецизираат обврските на полициски службеник и центарот за социјална работа, за преземање на мерки и доставување на известување до надлежните институции во случевите на непочитување или прекршување на итната мерка.

Со член 32 се брише член 79 од законот.

Со член 33 ставот (3) во постојниот член 80 се брише.

Со членот 34 се додава нова одредба 81-а со која се предвидува дека трошоците направени заради непочитување на итните мерки за заштита од член 57 од овој закон и за непочитување на привремените мерки за заштита од член 58 став (1) точките 1), 2), 3), 4) и 5) од овој закон, паѓаат на товар на сторителот на насилството.

Со членовите 35 и 36 се врши усогласување на повикувањето на членовите за вршење на надзор над спроведувањето на овој закон и прекршочните одредби, согласно направените измени и дополнувања со овој закон.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Решенијата содржани во одредбите од овој закон се меѓусебно поврзани и истите се однесуваат на иста правна работа.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со усвојување на измените и дополнувањата на Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство, ќе се овозможи брза и

навремена реакција на надлежните институции за заштита на жените жртви на насилство и на жртвите на семејно насилство.

Измените придонесуваат кон поголема ефикасност и брзина во заштитата на жртвите и итна реакција при постапување.

Ќе се зајакнат овластувањата на службените лица со можност за итна интервенција на местото на настанот, така што безбедноста на жртвата ќе се стави на прво место, во ситуација на непосредна или сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзиното семејство.

Се воведување на нов начин на постапување на полициските службеници, ќе се овозможи изрекување на итни мерки за заштита на жртвите со издавање на усна наредба веднаш при интервенцијата на настанот, врз направена проценка за непосредна или сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзиното семејство. Изречената итна мерка на заштита со усна наредба, по издадена писмена наредба и предлог на Министерството за внатрешни работи, надлежниот суд без да одржи рочиште, ќе ја продолжи или запре.

Брзо судско постапување за изрекување на итни и привремени мерки на заштита без одржување на рочиште, ја забрзува процедурата кога има сериозна опасност и заштитата на животот и безбедноста на жртвата и членовите на нејзиното семејство.

Се овозможува со одлука на судот да може да се следи спроведувањето на одредени мерките за заштита со користење на посебни електронски уреди (алки).

Предвидената засилена заштита на децата и на лицата со одземена деловна способност, ќе овозможи центарот за социјална работа и другите надлежни институции да обезбедуваат засилена помош и поддршка, без оглед на тоа дали во моментот се води судска постапка.

ТЕКСТ НА ОДРЕДБИТЕ ОД ЗАКОНОТ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ И ЗАШТИТА ОД НАСИЛСТВО ВРЗ ЖЕНИТЕ И СЕМЕЈНОТО НАСИЛСТВО, КОИ СЕ ИЗМЕНУВААТ ИЛИ ДОПОЛНУВААТ

Член 3

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1) „Насилство врз жените“ е кршење на човековите права, дискриминација врз жените и ги означува сите дејствија на родово-базирано насилство што доведуваат или веројатно ќе доведат до физичка, сексуална, психичка или економска повреда или страдање на жените, вклучувајќи и директни и индиректни закани и заплашување за такви дејствија, изнуда, произволно ограничување и/или лишување од слобода, без оглед дали се случуваат во јавниот или приватниот живот;

2) „Родово-базирано насилство врз жените“ е насилство насочено против жената затоа што е жена или коешто несразмерно ја погодува. Родово-базираното насилство врз жените ги опфаќа причините и резултатот од нееднаквиот однос на моќта помеѓу жените и мажите како резултат на општествен, а не индивидуален проблем. Родово-базираното насилство врз жените се однесува и на насилството врз жените дефинирано во точките 1) и 3) на овој член;

3) „Семејно насилство“ е малтретирање, навредување, загрозување на сигурноста, телесно повредување, полово или друго психичко, физичко или економско насилство со кое се предизвикува чувство на несигурност, загрозување или страв, вклучувајќи и закани за такви дејствија, спрема брачен другар, родителите или децата или други лица кои живеат во брачна или вонбрачна заедница или заедничко домаќинство, како и спрема сегашен или поранешен брачен другар или вонбрачен партнер или лица кои имаат заедничко дете или се наоѓаат во блиски лични односи, без оглед дали сторителот го дели или го делел истото живеалиште со жртвата или не;

4) „Блиски лични односи“ се лични односи меѓу лица кои се или биле во партнерски односи, без оглед дали сторителот го дели или го делел истото живеалиште со жртвата или не;

5) „Насилство од интимен партнер“ е однесување на сегашен или поранешен сопруг или партнер што предизвикува физичко, сексуално, психичко или економско насилство;

6) „Пол“ ги подразбира физичките карактеристики на поединецот (репродуктивен систем, хромозоми, хормони) според кои се назначува полот кој на поединци им се определува при раѓањето, врз основа на комбинација на телесни карактеристики и внатрешни репродуктивни органи;

7) „Род“ ги подразбира општествено конструирани улоги, однесувања, активности и атрибути што дадено општество ги смета за соодветни за жените и за мажите;

8) „Трансродово лице“ е лице кое родово не се идентификува со полот определен при раѓање;

9) „Жртва“ е секое физичко лице кое е изложено на насилство наведено во точка 1), 2), 3) и 5) на овој член, на територијата на Република Северна Македонија;

10) „Сторител“ е секое физичко и правно лице кое извршило или не преземало некое од дејствијата од точките 1), 2), 3) и 5 на овој член;

11) „Жена“ ги вклучува и девојчињата на возраст под 18 години;

12) „Невраќање“ е принцип врз основа на кој државата се обврзува жените и децата баратели на азил, лицата со статус на бегалец или лицата под супсидијарна заштита да не ги протерува или на каков било начин да ги врати на границите на државата во која постои непосредна опасност по животот и телото, од насилство врз жена или семејно насилство

или слободата би им биле во опасност поради нивната раса, вера, националност, припадност на одредена социјална група или политичко уверување или каде би биле подложени на мачење, нечовечко или понижувачко постапување или казнување;

13) „Дете“ е секое лице на возраст до 18 години;

14) „Физичко насилство“ е секое дејствие на примена на физичка сила или дејствие со кое се нарушува здравјето и телесниот и психичкиот интегритет на жртвата.

15) „Психичко насилство“ е секое однесување со употреба на присилба, заплашување или закана, кое предизвикува чувство на страв, загрозеност, вознемиреност или повреда на достоинството и психичкиот интегритет на жртвата;

16) „Демнење“ е секое намерно однесување на повторено заканување насочено кон друго лице што предизвикува лицето да се плаши за својата безбедност;

17) „Економско насилство“ е секое дејствие на ограничување или спречување во остварување и/или располагање со лични приходи и финансиски средства, за одржување на заедничкото домаќинство и за грижа на детето, со што се предизвикува економска зависност на жртвата;

18) „Сексуално насилство и силување“ е секое дејствие од сексуална природа, со кој било телесен дел или предмет, на телото на друго лице без негова/нејзина согласност. Сексуално насилство постои и кога се наведува или присилува друго лице да се вклучи во дејствија од сексуална природа со трето лице без негова согласност. Согласноста мора да е изразена доброволно како резултат на слободната волја на лицето, проценета во контекст на околностите;

19) „Сексуално вознемирување“ е секое вербално, невербално или физичко однесување од сексуална природа што има за цел или последица повреда на достоинството на лицето, особено кога се создава заканувачка, непријателска, деградирачка, понижувачка или навредлива средина;

20) „Сексуално вознемирување преку интернет“ е секое вербално, невербално или друго постапување од сексуална природа, што има за цел или последица, повреда на достоинството или создавање на заканувачка, непријателска, понижувачка или застрашувачка средина, пристап или практика, преку електронските средства за комуникација;

21) „Присилен брак“ е присилување, наамување, доведување во заблуда, закана или на друг начин принудување на возрасен или дете да стапат во брак или вонбрачна заедница; 22) „Женско генитално осакатување“ е отсекување, инфибулација или секое друго осакатување во целост или делумно на големите усни (labia majora), малите усни (labia minora) или клиторисот на жената;

23) „Присилен абортус и присилна стерилизација“ е прекинување на бременост врз жена без претходно да биде информирана и даде писмена согласност, како и вршење операција врз жена без претходно да биде информирана и даде писмена согласност, односно разбирање на постапката чија цел или последица е да се прекине нејзината способност за природна репродукција;

24) „Трговија со жени“ е дејствие со кое преку сила, сериозна закана жртвата се доведува во заблуди или други форми на присилба, грабнување, измама, со злоупотреба на својата положба или состојбата на бременост, немоќ или физичка или ментална неспособност на друг или со давање или примање пари или друга корист заради добивање согласност на лице кое има контрола на друго лице или на друг начин врбува, превезува, пренесува, купува, продава, засолнува или прифаќа лица заради експлоатација по пат на проституција или други форми на сексуална експлоатација, порнографија, принудна работа или слугување, ропство, присилни бракови, присилна бременост, незаконито посвојување или нему сличен однос, питачење или експлоатација заради со закон забранета активност или недопуштено преследување делови од човековото тело и

25) „Присилна контрола врз жените“ е злоупотреба на моќ, употреба на закани, сила или други форми на присила, измама или погрешно прикажување со цел да се контролира однесувањето и животот на жените.

Член 16

Националното координативно тело ги врши следниве работи:

- 1) ја подготвува и следи реализацијата на Стратегијата;
- 2) ги подготвува и следи Националните акциски планови;
- 3) го координира работењето на институциите во делот на превенцијата и заштита од родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство;
- 4) го следи спроведувањето на Конвенцијата на Советот на Европа за спречување и борба против насилството врз жените и семејното насилство и националните политики од областа на родово-базирано насилството врз жените и семејното насилство;
- 5) ја следи и анализира состојбата со родово-базирано насилството врз жените и семејното насилство;
- 6) ги следи планираните и потрошените финансиски средства доделени на органите од членовите 11 и 24 од овој закон;
- 7) дава мислење и препораки за подобрување на политики и усвојување на мерки и активности од областа на родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство;
- 8) го следи спроведувањето на препораките на меѓународните и регионалните тела за родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство и предлага активности и мерки за нивно спроведување;
- 9) го промовира принципот на еднаквост и елиминирање на стереотипите за родовите улоги;
- 10) дава мислење за методологијата за интегрирано прибирање на податоци за родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство од сите релевантни институции и организации надлежни да го спроведуваат овој закон;
- 11) дава мислење за програмите за почетна и континуирана едукација на стручните лица што обезбедуваат специјализирани услуги на жени жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејно насилство по барање на Министерството за социјална политика, демографија и млади;
- 12) го координира и следи собирањето на податоци за родово-базирано насилството врз жените и семејното насилство според однапред утврдени индикатори и
- 13) доставува годишен извештај за преземените активности и постигнатиот напредок за состојбата со родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство согласно со Стратегијата до Собранието на Република Северна Македонија за разгледување, најдоцна до крајот на јуни за претходната година.

Член 17

(1) Министерството социјална политика, демографија и млади ги врши следниве работи:

- 1) креира политики за превенција и заштита на жените од родово-базирано насилство и жртвите на семејното насилство;
- 2) подготвува програма за почетна и континуирана едукација на стручните лица што обезбедуваат специјализирани услуги на жени жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејно насилство, преку Заводот за социјални дејности;
- 3) спроведува почетна и континуирана едукација за стручните лица од центрите за социјална работа за извршување на работите од својата надлежност за родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство преку Заводот за социјални дејности;

4) дава согласност за програмата на почетна и континуирана едукација за родово базирано насилство врз жените и семејното насилство што ги спроведуваат субјектите од членовите 18, 19 и 20 од овој закон;

5) дава мислење за програмата на почетна и континуирана едукација за родово базирано насилство врз жените и семејното насилство што ја спроведува субјектот од членот 23 од овој закон;

6) води регистар на обучени лица за спроведување на почетна и континуирана едукација за родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство;

7) обезбедува финансиски средства за поддршка на услугите за превенција и заштита од родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство во областа на социјалната заштита согласно со членот 27 од овој закон;

8) собира податоци за бројот на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејно насилство во системот на социјална заштита разделени по: пол, род, возраст, припадност на заедница, живеалиште, однос на жртва и сторител, вид и број на институциите во системот на социјална заштита и од другите институции надлежни да го спроведуваат овој закон;

9) ја следи и анализира состојбата со родово-базирано насилството врз жените и семејното насилство и за истото го известува Националното координативно тело најмалку еднаш годишно;

10) соработува со здруженијата, фондации и други организации во промоција, превенција и заштита од родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство и

11) врши други работи од областа на спречување и заштита од родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство согласно со закон.

(2) Начинот на издавање согласност на програмата на почетна и континуирана едукација од ставот (1) точка 4) на овој член го пропишува министерот за социјална политика, демографија и млади.

(3) Формата, содржината и начинот на водење на регистарот од ставот (1) точка 6) на овој член ги пропишува министерот за социјална политика, демографија и млади.

Член 18

Министерството за внатрешни работи ги врши следниве работи:

1) креира политики за превенција и заштита на жените од родово-базирано насилство и жртвите на семејно насилство;

2) подготвува програма за спроведување на почетна и континуирана едукација за полициските службеници кои работат на превенција и заштита на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејно насилство и ја доставува до Министерството за социјална политика, демографија и млади за добивање согласност;

3) спроведува почетна и континуирана едукација за полициските службеници за извршување на работите од својата надлежност за родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство;

4) презема дејствија заради гонење на сторителите на родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство согласно со закон;

5) обезбедува финансиски средства за поддршка на активности за превенција и заштита од родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство согласно со членот 27 од овој закон;

6) ја следи и анализира состојбата со родово-базирано насилството врз жените и жртвите на семејно насилство и за истото го известува Националното координативно тело најмалку еднаш годишно;

7) собира податоци за бројот на пријавени случаи со родово-базирано насилство врз жените и жртвите на семејно насилство разделени по: пол, род, возраст, етничка

заедница, попреченост, живеалиште, однос на жртва и сторител, квалификација на кривичното дело и други податоци утврдени со закон;

8) соработува со здруженијата, фондации и други организации во промоција, превенција и заштита од родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство;

9) презема итни мерки за заштита на жените од родово-базирано насилство и жртвите на семејно насилство и

10) врши други работи од своја надлежност со цел превенција и заштита на жените жртви на родово-базирано насилство и семејното насилство согласно со закон.

Член 19

Министерството за здравство ги врши следниве работи:

1) креира политики за превенција и заштита на жените од родово-базирано насилство и жртвите на семејно насилство;

2) се грижи за обезбедување на здравствени услуги во мрежата на здравствени установи за жртвите и сторителите на родово-базирано насилство и семејно насилство;

3) планира и дава препораки до здравствените установи за формирање на центри за упатување на жртви на сексуално насилство;

4) обезбедува финансиски средства за поддршка на активности и воспоставување и одржливост на услуги за превенција и заштита од родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство во областа на здравствена заштита согласно со членот 27 од овој закон;

5) ја информира јавноста и здравствените работници за достапноста на постоечките услуги за третман и поддршка на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејното насилство;

6) подготвува програма за спроведување на почетна и континуирана едукација за здравствените работници кои работат на заштита на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејно насилство и ја доставува до Министерството за социјална политика, демографија и млади за добивање согласност;

7) спроведува почетна и континуирана едукација за здравствените работници за рана детекција, грижа и помош на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејното насилство;

8) собира податоци за состојбата со жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејно насилство кои побарале помош и интервенција низ системот на здравствената заштита разделени по: пол, род, возраст, етничка заедница, попреченост, живеалиште, однос на жртва и сторител, вид и број на услуги обезбедени на жртвите и други податоци согласно со Законот за евиденции во областа на здравството, како и за сторителите;

9) ја следи и анализира состојбата со родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство, врз основа на податоците од Националниот систем за електронски евиденции во здравство што се води согласно со Законот за евиденции во областа на здравството и за истото го известува Националното координативно тело најмалку еднаш годишно;

10) соработува со здруженијата, фондации и други организации во промоција, превенција и заштита од родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство и

11) врши други работи од својата надлежност со цел превенција и заштита на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејно насилство, согласно со закон. Министерство за правда

Член 20

Министерството за правда ги врши следниве работи:

1) обезбедува бесплатна правна помош согласно со закон;

2) обезбедува финансиски средства за надоместок за жените жртви на родово-базирано насилство и семејно насилство согласно со закон;

3) обезбедува финансиски средства за поддршка на активности за превенција и заштита од родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство согласно со членот 27 од овој закон;

4) подготвува програма за спроведување на почетна и континуирана едукација за овластените службени лица на Министерството за правда, овластените здруженија и правна клиника и адвокатите за заштита на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејно насилство и ја доставува до Министерството за социјална политика, демографија и млади за добивање согласност;

5) спроведува почетна и континуирана едукација за овластените службени лица даватели на бесплатна правна помош, за поддршка и помош на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејното насилство преку обучувачи евидентирани во регистарот на Министерството за социјална политика, демографија и млади;

6) собира податоци за бројот на барања за бесплатна правна помош на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејно насилство разделени по: пол, род, возраст, етничка припадност, попреченост, живеалиште, однос на жртва и сторител, вид и број на услуги обезбедени на жртвите и други податоци утврдени со закон;

7) ја следи и анализира состојбата со родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство и за истото го известува Националното координативно тело најмалку еднаш годишно;

8) соработува со здруженијата, фондации и други организации во промоција, превенција и заштита од родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство и

9) врши други работи од својата надлежност со цел превенција и заштита на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејно насилство согласно со закон.

Член 21

Единиците на локалната самоуправа ги вршат следниве работи:

1) креираат локални политики и програми за заштита на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејното насилство;

2) воспоставуваат центри за згрижување на жртви, советувајќишта за жртви, советувајќишта за сторители и други услуги за превенција од родово-базирано насилство и заштита на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејното насилство согласно со Законот за социјалната заштита;

3) обезбедуваат финансиски средства за функционирање на услуги за превенција и заштита на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејното насилство на локално ниво согласно со членот 27 од овој закон;

4) спроведуваат почетна и континуирана едукација за вработените за извршување на работите од својата надлежност за родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство преку обучувачи евидентирани во регистарот на Министерството социјална политика, демографија и млади;

5) воспоставува меѓусебна и координирана соработка на локално ниво помеѓу центрите за социјална работа, полициски станици, здравствени установи, предучилишни и образовни установи; 6) соработуваат со здруженијата, фондациите и други организации во промоција, превенција и заштита од родово-базирано насилство на жените и семејното насилство; 7) во рамките на општинските совети за социјална заштита се разгледуваат состојбите со родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство и 8) вршат други работи од својата надлежност со цел превенција и заштита на жртвите на родово-базирано насилство и семејно насилство согласно со закон.

Член 22

Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги ги врши следниве работи:

1) во рамките на своите надлежности се грижи за обезбедување на заштита на интересите, почитување на нивните човекови права и достоинство на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејното насилство;

2) спроведува почетна и континуирана едукација за вработените за извршување на работите од својата надлежност за родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство преку обучувачи евидентирани во регистарот на Министерството социјална политика, демографија и млади;

3) периодично спроведува истражувања и анализа за прикажувањето на родово базирано насилство врз жените и семејното насилство, во програмите на давателите на аудио и аудиовизуелни медиумски услуги;

4) презема мерки согласно со Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги за санкционирање на давателите на аудио и аудиовизуелни медиумски услуги кои ги презентираат жените на деградирачки начин и не ги почитуваат човековите права на жените жртви на родово-базирано насилство и семејното насилство;

5) соработува со здруженијата, фондации и други организации во промоција и превенција од родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство и

6) врши други работи од својата надлежност со цел превенција и заштита на жените жртви на родово-базирано насилство и семејно насилство согласно со закон.

Член 23

Академијата за судии и јавни обвинители ги врши следниве работи:

1) подготвува програма за спроведување на почетна и континуирана едукација за кандидати, судии и јавни обвинители за заштита на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејно насилство и ја доставува до Министерството социјална политика, демографија и млади на мислење;

2) спроведува почетна и континуирана едукација за кандидати, судии и јавни обвинители за родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство преку обучувачи евидентирани во регистарот на Министерството социјална политика, демографија и млади;

3) спроведува истражувања и анализа во областа на родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство;

4) соработува со институции, здруженијата, фондации и други организации во промоција и превенција од родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство и

5) врши други работи од својата надлежност со цел превенција и заштита на жените жртвите на родово-базирано насилство и жртвите на семејно насилство согласно со закон.

Член 24

Здруженијата ги вршат следниве работи:

1) обезбедуваат почетна и континуирана обука за лицата кои спроведуваат активности за превенција и заштита на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејното насилство преку обучувачи евидентирани во регистарот на Министерството социјална политика, демографија и млади;

2) даваат специјализирани услуги за заштита на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејното насилство;

3) спроведуваат истражувања и анализа за состојбата со родово-базирано насилство врз жените и семејното насилство;

4) собираат податоци за бројот на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејното насилство за кои имаат обезбедено помош и поддршка, разделени по: пол, род, возраст, етничка припадност, попреченост, живеалиште, однос на жртва и

сторител, вид и број на услуги обезбедени за жртвите и сторителите и други податоци утврдени со закон и

5) соработуваат со другите институции со цел обезбедување на навремена и ефикасна заштита на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејното насилство.

Член 36

Министерството за социјална политика, демографија и млади покрај општите превентивни мерки од членот 34 од овој закон ги презема и следниве посебни превентивни мерки:

1) спроведува програми за ненасилно разрешување на конфликти, почитување на различностите, промовирање на родовата еднаквост и елиминирање на стереотипите за родовите улоги базирани на културата, обичаите, верата, традициите и другите практики кои се засноваат на идејата за подреденост на жените и мажите во установите за згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст согласно со Законот за заштита на децата;

2) обезбедува мерки за вклучување на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејното насилство во активни мерки за вработување како и нивно вработување и

3) спроведува кампањи или програми за подигнување на свеста и разбирањето на општата јавност за препознавање и последиците од насилството врз жените и семејното насилство.

Член 40

(1) Секое физичко лице кое има сознание за постоење на родово-базирано насилство врз жени и семејно насилство е должен да пријави до полициска станица, центар за социјална работа, јавно обвинителство, здружение или С.О.С. линија.

(2) Надлежните институции од ставот (1) на овој член се должни да постапат и по анонимна пријава.

Член 47

(1) Центарот за социјална работа кога како жртва се јавува дете или лице кое не е во состојба да се грижи за себе или лице на кое му е ограничена или одземена деловната способност, покрај мерките од членот 46 од овој закон, презема и мерки согласно со Законот за семејството кои се однесуваат на уредување на односите на родителите и децата, надзор над вршењето на родителското право и старателството и согласно со Законот за правда на децата.

(2) Во постапките за доверување на детето кај еден од родителите, центарот за социјална работа го зема во предвид интересот на детето, на начин што ќе внимава да не ги загрозува правата и безбедноста на жртвата и/или на децата.

(3) Центарот за социјална работа може времено да ги ограничи или забрани личните односи и непосредните контакти на детето со родителот со кого не живее заедно, во случај кога тоа е во интерес на детето, додека траат ризикот и последиците од извршеното насилство.

Член 49

(1) Полициски службеник секогаш кога има пријава за родово-базирано насилство врз жени и семејно насилство, а заради отстранување на непосредна и сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзиното семејство е должен да излезе на местото на настанот и да изготви полициски извештај веднаш, а најдоцна во рок од 12 часа од интервенцијата на настанот.

(2) Полицискиот службеник во случаи на родово-базирано насилство врз жени и семејно насилство, при преземањето на полициските работи и примената на полициските овластувања, оперативнo-технички и превентивни мерки утврдени со Законот за полиција секогаш прави проценка на ризикот за сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзиното семејство и на ризикот од повторување на насилството, со цел за заштита на жртвата, преку соодветно управување со ризикот.

(3) Полицискиот службеник, обезбедува жртвата веднаш да добие соодветна здравствена заштита од членот 51 од овој закон.

(4) Полицискиот службеник при постапување од ставот (1) на овој член, привремено го одзема оружјето од сторителот и покренува постапка предвидена со закон за одземање на дозволата за оружје, дозволата за колекционерско оружје односно дозволата за носење на оружје.

(5) Полицискиот службеник по барање на жртвата ја придружува во живеалиштето на жртвата да ги земе личните работи кои се неопходни за секојдневниот живот, а доколку тоа е оневозможено од страна на сторителот или други лица кои живеат во истото живеалиште, во соработка со надлежен јавен обвинител и издадена наредба од судот ги зема личните работи на жртвата.

(6) Во случај на непосредна и сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзиното семејство полицискиот службеник е должен веднаш, а најдоцна во рок од 12 часа од интервенцијата на настанот да го извести надлежниот јавен обвинител.

(7) Полицискиот службеник е должен во рокот утврден во ставот (1) на овој член до надлежниот суд да достави предлог за изрекување на итна мерка за заштита - отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот и полициски извештај изготвен од полицискиот службеник.

(8) Полицискиот службеник е должен во рокот утврден во ставот (1) на овој член, да го извести надлежниот центар за социјална работа заради преземање на итните мерки за заштита на жртвата.

(9) Полицискиот службеник кога ќе процени дека на самото место постои висок ризик од непосредна и сериозна опасност по животот, физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзино семејство ќе го лиши од слобода сторителот согласно со закон.

Член 50

(1) Надлежните институции од членовите 45 и 49 од овој закон, при вршењето на работите од својата надлежност се должни да прават проценка на ризик од сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзино семејство, проценка на ризик од повторување на насилството со цел управување со ризикот и обезбедување мерки за координирана помош и заштита на жртвата.

(2) Проценката на ризик се прави итно во првите 12 часа од пријавувањето. Во текот на целата постапка проценката на ризик се прави во соработка со жртвата според нејзините потреби.

(3) Начинот на спроведување на проценка на ризик од сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзино семејство на жртвата и на ризикот од повторување на насилството, соодветното управување со ризикот спроведување и следење на мерките за заштита на жените жртви на родово-базирано насилство и жртвите на семејно насилство, преземени од центарот за социјална работа и потребните обрасци ги пропишува министерот за социјална политика, демографија и млади.

(4) Начинот на проценка на ризик од сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членовите на нејзиното семејство и на ризикот од повторување на насилството, соодветното управување со ризикот, образецот на полицискиот извештај и предлогот за изрекување на итна мерка за заштита, отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот ги пропишува министерот за внатрешни работи.

Член 57

(1) Заради отстранување на непосредна и сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзиното семејство, се изрекува итна мерка за заштита и тоа отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот на предлог на Министерството за внатрешни работи, без согласност на жртвата.

(2) Предлогот за изрекување на итна мерка за заштита, Министерството за внатрешни работи го доставува до надлежниот суд по направената проценката на ризикот од членот 50 став (2) од овој закон и полицискиот извештај од членот 49 став (7) од овој закон.

(3) Итната мерка за заштита од ставот (1) на овој член се изрекува во траење од најмалку десет, а најмногу до 30 дена.

Член 58

(1) Заради запирање на насилството, отстранување на последиците од извршеното насилство и преземање на ефикасни мерки кон сторителот на насилство, заради елиминирање на причините за повторно вршење на насилството, на сторителот на родово-базирано насилство врз жени и жртвите на семејно насилство судот може да му ги изрече следниве привремени мерки за заштита:

- 1) забрана да се заканува дека ќе стори насилство;
- 2) забрана да малтретира, вознемирува, телефонира, контактира или на друг начин директно или индиректно комуницира со жртвата;
- 3) забрана да се приближува на растојание помало од 100 метри до живеалиштето, училиштето, работното место или определено место кое редовно го посетува жртвата;
- 4) отстранување од домот без оглед на сопственоста во траење од десет до 30 дена;
- 5) забрана да поседува огнено или друго оружје или истото да му биде одземено;
- 6) задолжително да ги врати предметите кои се потребни за задоволување на секојдневните потреби на жртвата и семејството;
- 7) задолжително законско издржување на семејството;
- 8) задолжително да посетува советувашиште за сторители на насилство врз жени или семејно насилство;
- 9) задолжително лекување на сторителот доколку употребува, алкохол, дрога и други психотропни супстанции или има психичко заболување;
- 10) сторителот задолжително да ги надомести медицинските и другите трошоци настанати од насилството и
- 11) која било друга мерка која судот ја смета за неопходна за да се обезбеди сигурност и добросостојба на жртвата и другите членови на семејството.

(2) Во постапките во кои судот одлучува за привремени мерки за заштита се применуваат одредбите од Законот за парничната постапка, доколку со овој закон не е поинаку уредено.

Член 59

(1) Министерството за внатрешни работи е должно да поднесе предлог за изрекување на итна мерка за заштита од членот 57 од овој закон до надлежниот суд заради

отстранување на непосредна и сериозна опасност по животот и физичкиот и психичкиот интегритет на жртвата и членови на нејзиното семејство.

(2) Жртвата може да поднесе предлог за изрекување на привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон до надлежниот суд непосредно или преку центарот за социјална работа на нејзино барање.

(3) Центарот за социјална работа може да поднесе предлог за изрекување на привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон до надлежниот суд со согласност на жртвата.

(4) Родителот или старател може да поднесе предлог за изрекување на привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон, во име на малолетно дете и лице со ограничена или одземена деловна способност, како и за лице над кое е продолжено родителското право.

(5) Центарот за социјална работа задолжително поднесува до судот предлог за изрекување на привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон, во име на деца и деловно неспособни лица секогаш кога родителот, старателот или законскиот застапник тоа нема да го сторат и без нивна согласност.

(6) Центарот за социјална работа во предлогот до судот за изрекување на привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон, за дете може да предложи привремената мерка за заштита да се однесува и за родителот со кого детето живее, во случаи кога тоа го бараат интересите на детето за негова заштита и безбедност.

Член 64

Во постапките во кои судот одлучува за привремени мерки за заштита се применуваат одредбите на Законот за парнична постапка, ако со овој закон поинаку не е определено.

Член 65

(1) Во постапките за изрекување на привремените мерки за заштита од родово-базирано насилство врз жени и семејно насилство одлучува судија поединец.

(2) Во постапките од ставот (1) на овој член од овој закон, јавноста е исклучена на рочиштето.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, судијата може да дозволи на рочиштето да присуствуваат научни и јавни работници, кои се занимаваат со проблемите на бракот и семејството како и лица кои странките ќе ги предложат.

Член 66

(1) Судот, веднаш а најдоцна во рок од 24 часа по приемот на предлогот од Министерството за внатрешни работи и полицискиот извештај, без да одржи рочиште ќе одлучи за изрекување на итна мерка за заштита отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот од членот 57 од овој закон.

(2) Судот по предлогот на жртвата или центарот за социјална работа за изрекување на привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон ќе постапи веднаш, а најдоцна во рок од седум дена од денот на приемот на барањето ќе донесе одлука.

(3) Судот во рок од 24 часа без да одржи рочиште ќе одлучи за изрекување на итна мерка за заштита од членот 57 од овој закон, кога постои основано сомнение за сериозна опасност по животот и здравјето на жртвата или на член од семејството, врз основа на стручен наод и мислење на центарот за социјална работа.

Член 67

(1) Рочиштето се одржува во присуство на жртвата, противникот (сторителот на родово-базирано насилство врз жена и семејно насилство) и претставник од центарот за

социјална работа, кога е подносител на предлогот за изрекување на привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон.

(2) Кога жртва е дете и/или лице со ограничена или одземена деловна способност, на рочиштето се застапува од родителот кој не е противник во постапката или старателот.

(3) Поканата за одржување на рочиште судот му ја доставува на противникот во рок од два дена од денот на приемот на предлогот.

(4) По оцена на судот може да бидат повикани и други лица на рочиштето.

(5) По исклучок од ставот (1) на овој член, кога постои основано сомнение за сериозна опасност по животот и здравјето на жртвата или на член од семејството судот може да изрече итна мерка за заштита од членот 57 од овој закон, во отсуство на противникот и врз основа на стручен наод и мислење на центарот за социјална работа, ако не се прибавени други докази.

Член 68

Судот по предлог на центарот за социјална работа, односно на жената жртва на родово базирано насилство и жртвата на семејното насилство може да ја продолжи, укине или измени изречената привремена мерка/ки за заштита од членот 58 од овој закон.

Член 69

Во одлуката со која е изречена итната мерка за заштита од членот 57 од овој закон и привремената мерка за заштита членот 58 од овој закон, судот ќе го задолжи сторителот на родово-базирано насилство врз жена и жртвата на семејно насилство да ја почитува судската одлука.

Член 70

(1) Одлуката за изречена итна мерка за заштита отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот од членот 57 од овој закон, судот во рок од шест часа од донесување на одлуката ја доставува до надлежната полициска станица по местото на извршување, која веднаш а најдоцна во рок од 12 часа по приемот на одлуката, ја доставува до сторителот на родово-базирано насилство врз жена и друга жртва на семејно насилство.

(2) Во случај кога доставата не може да се изврши во рокот од ставот (1) на овој член, судот по добиеното известување од Министерството за внатрешни работи, одлуката ја објавува на огласна табла на судот, со што се смета дека доставата е уредна.

(3) Министерството за внатрешни работи е должно да го отстрани сторителот од домот во рок од два часа, сметано од моментот кога му е врачена одлуката за изречената итна мерка за заштита отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот од членот 57 од овој закон, во случај кога не сака доброволно да го напушти домот.

Член 71

(1) Примерок од одлуката за итна мерка за заштита отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот од членот 57 од овој закон, судот ја доставува до јавниот обвинител и центарот за социјална работа.

(2) Примерок од одлуката за изрекување на привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон, судот ја доставува до странките, центарот за социјална работа и институцијата, надлежна за извршување на привремената мерка за заштита.

Член 72

(1) Жалбата против одлука на основниот суд за изречена итна мерка за заштита отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот од членот 57

од овој закон или привремена мерка/ки за заштита од членот 58 од овој закон може да се изјави во рок од три дена од денот на приемот на одлуката.

(2) Жалбата изјавена против одлуката на судот не го одлага нејзиното извршување.

Извршување на итната и привремените мерки за заштита

Член 73

(1) Министерството за внатрешни работи ја извршува изречената итна мерка за заштита отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот од членот 57 од овој закон и привремените мерки на заштита од членот 58 став (1) точки 1), 2), 3), 4) и 5) од овој закон, Министерството за здравство ја извршува изречената привремена мерка за заштита од членот 58 став (1) точка 9) од овој закон, советувашиште за сторители на семејно насилство ја извршува изречената привремена мерка за заштита од членот 58 став (1) точка 8) од овој закон, а извршувањето на изречените привремени мерки за заштита од членот 58 став (1) точките 6), 7), 10) и 11) од овој закон се спроведува согласно со закон.

(2) Советувалиштето за сторители на родово-базирано насилство и семејно насилство, извршува судска одлука за заштитен надзор во делот на определената обврска за осуденото лице за кривично дело при родово-базирано насилство и семејно насилство за посетување на програма за работа со осуденици за кривични дела сторени при вршење на родово-базирано насилство и семејно насилство и го известува судот за исполнувањето на обврската.

Член 74

(1) Начинот на извршување на изречената итна мерка за заштита отстранување на сторителот од домот и забрана за приближување до домот од членот 57 од овој закон и привремените мерки на заштита од членот 58 став (1) точките 1), 2), 3), 4) и 5) од овој закон го пропишува министерот за внатрешни работи.

(2) Начинот на извршување на привремената мерка за заштита од членот 58 став (1) точка 9) од овој закон го пропишува министерот за здравство.

(3) Начинот на извршување на изречената привремена мерка за заштита од членот 55 став (1) точка 8) од овој закон го пропишува министерот за социјална политика, демографија и млади.

Член 79

Министерството за внатрешни работи, кога е прекршена итна мерка за заштита од членот 57 од овој закон во делот на забраната за приближување до домот ќе достави предлог до јавниот обвинител за определување на мерки на претпазливост, согласно со Законот за кривичната постапка.

Член 80

(1) Центарот за социјална работа е должен да поднесе кривична пријава против сторителот за непочитување на судската одлука за изречена привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон. (2) Центарот за социјална работа е должен да поднесе кривична пријава против сторителот за непочитување на судската одлука за изречена привремена мерка за заштита од членот 58 од овој закон, секогаш кога насилството е сторено врз дете или во присуство на дете. (3) Јавниот обвинител е должен писмено да го извести центарот за социјална работа за иницираната кривична постапка, по кривичната пријава од ставовите (1) и (2) на овој член.

Член 100

(1) Надзор над спроведување на одредбите од членовите 40 став (2), 41, 45, 46, 47, 48 50, 55 ставови (2) и (4), 59 ставови (3), (5) и (6), 60, 72, 75, 76 став (2), 78 ставови (1) и (2) од овој закон и подзаконските акти донесени врз основа на членовите 26 став (6), 50 став (3), 74 став (3), 81 и 99 став (4) од овој закон врши Министерството за социјална политика, демографија и млади.

(2) Надзор над спроведување на одредбите од членовите 40 став (2), 41, 44, 49, 50, 57, 58, 59 став (1), 73 став (1), 78 став (1) и 79 од овој закон и подзаконските акти донесени врз основа на членовите 50 став (4) и 74 став (1) од овој закон врши Министерството за внатрешни работи.

(3) Надзор над спроведување на одредбите од членовите 40 став (2), 41, 51 и 58 став (1) од овој закон и подзаконските акти донесени врз основа на членовите 74 став (2), 94 став (3) и 95 став (3) од овој закон врши Министерството за здравство.

(4) Надзор над спроведување на одредбите од членовите 41 и 54 од овој закон врши Државниот просветен инспекторат.

XII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 101

(1) Глоба во износ од 800 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на правното лице што нема да постапи согласно со членовите 41, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 54 и 55 ставови (2) и (4), 57 став (1), 59 ставови (1), (3), (5) и (6), 73 став (1), 75, 78, 79 и 80 ставови (1) и (2) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 100 до 500 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член, на раководното лице во правното лице.

(3) Глоба во износ од 50 до 250 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член на службеното лице.